

Pokyny pro povinné osoby plnící povinnosti výrobce pneumatiky dle zákona č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností (dále jen ZVUŽ), v individuálním systému

Podání návrhu na změnu zápisu v Seznamu výrobců, řízení

Formulář pro podání návrhu na zápis do Seznamu výrobců nebo jeho změnu dle Přílohy č. 1 k vyhlášce č. 16/2022 Sb. je dostupný zde:

https://www.mzp.cz/cz/legislativa_metodicke_pokyny_odpady

Návrhy na změnu zápisu v Seznamu výrobců zasílají do datové schránky MŽP (9gsaax4).

Související metodické podklady MŽP pak naleznete na:

https://www.mzp.cz/cz/pneu_metodiky

- Metodické sdělení odboru odpadů MŽP k plnění některých povinností výrobců baterií a akumulátorů, elektrozařízení, pneumatik a vozidel dle ZVUŽ
- Metodický pokyn odboru odpadů MŽP k plnění níže uvedené povinnosti podle nového zákona o výrobcích s ukončenou životností s účinností od 1. ledna 2021 - K povinnosti výrobce elektrozařízení, výrobce pneumatik, distributora a posledního prodejce odděleně uvádět náklady na zpětný odběr, zpracování, využití a odstranění výrobku s ukončenou životností v souladu § 73, resp. § 99 ZVUŽ.
- Stanovisko odboru odpadů MŽP k definici výrobce pneumatik a k určení druhů pneumatik, na které se vztahují povinnosti dle ZVUŽ

Nesplňuje-li návrh na změnu zápisu náležitosti dle ZVUŽ nebo údaje nebo doklady nejsou dostačující pro posouzení, zda je navrhovatelem zajištěno plnění povinností stanovených ZVUŽ, vyzve MŽP navrhovatele k doplnění či upřesnění návrhu. Nedoplní-li nebo neupřesní-li navrhovatel svůj návrh ve stanovené lhůtě či v případě přetrvávajících pochybností o souladu se ZVUŽ podá MŽP podnět ke kontrole České inspekci životního prostředí a provede zápis do Seznamu výrobců s uvedením informace indikující podání tohoto podnětu. Zápis do Seznamu výrobců provedený MŽP tak v takových případech nevytváří základ pro legitimní očekávání souladu s požadavky ZVUŽ.

Při uvádění individuálního systému do souladu s požadavky ZVUŽ a při dokládání plnění nových zákonných povinností v rámci návrhu na změnu zápisu v Seznamu výrobců doporučujeme Vaši pozornosti zejména níže uvedené oblasti.

Kauce

Výrobci pneumatik mají při uvádění pneumatik na trh povinnost poskytnout na zvláštní vázaný účet kauci, která dosahuje nejméně 20 % celkových ročních nákladů daného výrobce na zajištění zpětného odběru, zpracování a využití nebo odstranění výrobků s ukončenou životností. V rámci návrhu na změnu zápisu v Seznamu výrobců výrobci dokládají smlouvu o zřízení tohoto vázaného účtu, ze které musí vyplývat zřízení účtu za tímto účelem. Podrobněji viz § 31 a násl. ZVUŽ a bod 1.5. metodického sdělení odboru odpadů MŽP k plnění některých povinností výrobců.

Oddělené uvádění nákladů na daňových dokladech

Výrobci, distributoři a poslední prodejci mají povinnost uvádět při prodeji odděleně od ceny pneumatik náklady na zpětný odběr, zpracování, využití a odstranění odpadních pneumatik. Tyto náklady jsou uváděny buď vztaženo na jeden kus nebo jeden kilogram nových pneumatik. Informace musí být uvedena formou samostatného údaje na příslušném daňovém dokladu. Podrobný popis zajištění financování, popis odhadovaných nákladů na kg/kus pneumatik uváděných na trh a plánovaný způsob uvádění viditelného příspěvku na daňových dokladech jako samostatný údaj se dokládají v rámci návrhu na změnu zápisu v Seznamu výrobců. Podrobněji viz § 73 ZVUŽ a metodický pokyn odboru odpadů MŽP.

Úroveň zpětného odběru, minimální úroveň využití

ZVUŽ zvýšil minimální úroveň zpětného odběru. Pro rok 2022 a další období činí tato minimální úroveň zpětného odběru pro všechny skupiny pneumatik 80 % (viz Příloha č. 2 k ZVUŽ) a počítá se nově jako průměr pneumatik uvedených na trh za tři roky (viz § 93 písm. c) ZVUŽ, viz rovněž vysvětlivky k tabulce č. 4C Přílohy č. 2 k vyhlášce č. 16/2022 Sb.). ZVUŽ rovněž stanovil minimální úroveň využití odpadních pneumatik, kde se požadovaná úroveň recyklace a přípravy k opětovnému použití odpadních pneumatik pro rok 2022 zvýšila na 15 % (Příloha č. 7 k ZVUŽ). Podrobný popis způsobu zajištění zpětného odběru a popis zajištění zpracování a využití odpadních pneumatik, aby tyto byly v souladu s požadavky ZVUŽ, se dokládají v rámci návrhu na změnu zápisu v Seznamu výrobců, společně se všemi relevantními smlouvami souvisejícími se zajištěním zpětného odběru (tzn. smlouvy o zajištění dopravy a zpracování odpadních pneumatik, smlouvy o spolupráci v oblasti zpětného odběru pneumatik atd.). Výrobce tak musí v rámci návrhu na změnu zápisu v Seznamu výrobců popsat, jak bude v praxi nakládání s odpadními pneumatikami fungovat.

Místa zpětného odběru

Každý výrobce pneumatik, který si plní své povinnosti v individuálním systému, je povinen formou písemné smlouvy zřídit nejméně jedno veřejné místo zpětného odběru v každé obci s pověřeným obecním úřadem, resp. v každém městském obvodu nebo městské části v územně členěných statutárních městech a hlavním městě Praha, a dále v každé obci, která o zřízení veřejného místa zpětného odběru projeví zájem za dalších podmínek dle § 97 ZVUŽ. Seznam všech vytvořených míst zpětného odběru a smlouvy nebo kopie smluv prokazující vytvoření míst zpětného odběru alespoň v tomto minimálním rozsahu se dokládají v rámci návrhu na změnu zápisu v Seznamu výrobců.

Povinnost zadávat údaje do Registru míst zpětného odběru dle § 19 ZVUŽ se po přechodné období plní způsobem uvedeným v bodu 1.10 metodického sdělení odboru odpadů MŽP k plnění některých povinností výrobců (čtvrtletní zasílání aktuálních údajů v editovatelném formátu vždy do 15. dne následujícího po skončení příslušného kalendářního čtvrtletí, do datové schránky MŽP ve vzoru tabulky uvedené v příloze č. 1 metodického sdělení).

Osvětové a informační aktivity

Dle ustanovení § 13 ZVUŽ jsou výrobci pneumatik povinni ve vztahu ke konečným uživatelům provádět informační a osvětové aktivity. Podrobnosti uvádí § 2 vyhlášky

č. 16/2022 Sb. Rozsah vedení informačních kampaní musí v každém roce, poprvé za rok 2022, odpovídat minimálně 2 % z celkových nákladů vynaložených na plnění povinností stanovených zákonem pro zpětný odběr, zpracování, využití a odstranění výrobců s ukončenou životností, informování konečného uživatele o zpětném odběru a další povinností s tím související. Výrobce je povinen v každém roce, poprvé za rok 2022, vykonat vždy alespoň jednu aktivitu v každé z těchto čtyřech forem: (i) rozhlasové nebo televizní vysílání (typicky reklamní spot nebo vystoupení v televizním nebo rozhlasovém vysílání), (ii) elektronickou komunikaci (například komunikaci prostřednictvím sociálních sítí, internetové prezentace nebo bannery), (iii) osobní sdělení (například formou školních vzdělávacích akcí, výstav nebo veletrhů) a (iv) periodický tisk. Informační kampaň je výrobce povinen realizovat nejpozději od 1. července 2022 (§ 33 odst. 3 vyhlášky č. 16/2022 Sb.).

Při provádění informačních kampaní musí být uváděn název výrobce nebo značka/název informační kampaně, ze které je název výrobce zřejmý. Popis způsobů informování konečných uživatelů a doložení smluvních vztahů výrobce relevantních k zajišťování informačních kampaní a osvětové činnosti se dokládají v rámci návrhu na změnu zápisu v Seznamu výrobců.

Zároveň zde musí výrobce detailně popsat, jak bude informovat konečné uživatele prostřednictvím posledních prodejců v souladu s § 13 a 95 ZVUŽ.

Evidence pneumatik

Dle § 27 ZVUŽ je již nyní výrobce pneumatik povinen vést evidenci (i) množství pneumatik uvedených na trh, (ii) osob zajišťujících pro něj zpětný odběr, přepravu, zpracování či jiné nakládání se zpětně odebranými pneumatikami a (iii) toku zpětně odebraných pneumatik od místa zpětného odběru až po jejich konečné využití, včetně přípravy k opětovnému použití. Evidence musí být vedena tak, aby bylo dohledatelné každé nakládání s konkrétním množstvím pneumatik odebraným na konkrétním místě zpětného odběru, včetně jeho soustředování, dočasného uložení nebo jakýchkoliv předběžných činností. Evidenci konečného zpracování postačuje vést v měsíčních intervalech (viz § 11 odst. 2 vyhlášky č. 16/2022 Sb.). V praxi to znamená, že až do dodání odpadních pneumatik do zařízení pro konečné zpracování musí být evidence vedena pro každý konkrétní objem pneumatik s konkrétním datem a konkrétním místem nakládání. Konečné zpracování ale postačuje evidovat měsíčně, tzn. kolik odpadních pneumatik bylo konečně zpracováno v daném zařízení a měsíci. Při vedení této evidence je třeba zabránit zdvojování údajů. Výrobce protektorovaných pneumatik vede evidenci samostatně pro nové pneumatiky uváděné na trh a pro pneumatiky protektorované; součástí evidence je i množství pneumatik a odpadních pneumatik, které byly dovezeny ze zahraničí za účelem jejich protektorování. Součástí této evidence nejsou pneumatiky, které jsou protektorovány na zakázku jejich vlastníka a následně mu vráceny.

V podrobnostech vedou výrobci pneumatik evidenci do konce roku 2022 a podávají roční zprávu o výrobcích s ukončenou životností za roky 2021 a 2022 podle požadavků vyhlášky č. 248/2015 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 541/2020 Sb. Za účelem řádného plnění evidenčních povinností Vás vyzýváme neodkládat úpravu Vašich evidenčních postupů k použití nejpozději od 1. ledna 2023. Dle § 10 vyhlášky č. 16/2022 Sb. je nejpozději od 1. ledna 2023 výrobce povinen vést množství pneumatik uvedených na trh minimálně v rozsahu čtvrtletí uvedení na trh, hmotnosti 1 kusu pneumatiky

uvedené na trh, množství pneumatik uvedených na trh, a to vše v členění dle skupin pneumatik podle Přílohy č. 6 k ZVUŽ. K tomu podrobněji viz stanovisko odboru odpadů MŽP k definici výrobce pneumatik a k určení druhů pneumatik. Ustanovení § 11 vyhlášky č. 16/2022 Sb. stanoví podrobnosti k rozsahu, v jakém výrobce vede evidenci toku zpětně odebraných pneumatik. Oproti předchozí právní úpravě výrobce eviduje tok dle hmotnosti skupin zpětně odebíraných pneumatik z konkrétního místa zpětného odběru, předávaných tzv. předávajícimu partnerovi (zařízení, které nakládá s odpadem před předáním dalšímu partnerovi k finálnímu zpracování) a tzv. partnerovi (finální zpracování) (podrobněji viz vysvětlivky k tabulce č. 5 Přílohy č. 2 k vyhlášce č. 16/2022 Sb.).

Podmínky a limity individuálních systémů

Aby systém zpětného odběru pneumatik bylo možné považovat za individuální, musí kumulativně naplnit podmínky, že je systém (i) vytvořený a provozovaný samostatně, (ii) jménem výrobce a (iii) na vlastní náklady výrobce a (iv) jediným výrobcem. Podrobněji viz § 3 odst. 1 písm. w) ZVUŽ a bod 1.1. metodického sdělení odboru odpadů MŽP k plnění některých povinností výrobců. V rámci individuálního systému tak bude výrobce pneumatik typicky sám a přímo spolupracovat s provozovateli míst zpětného odběru, zpracovateli odpadních pneumatik a poskytovateli dodávek pro realizaci osvětové činnosti a sám si vést potřebné evidence množství pneumatik uvedeného na trh, subjektů zapojených do nakládání a toku zpětně odebraných pneumatik. Práva a povinnosti z jednotlivých smluvních vztahů budou plynout přímo výrobcí, který příslušné náklady řádně sám eviduje a promítá do výše své kauce a uvádí v jím odděleně uváděných nákladech při prodeji pneumatik. Z tohoto důvodu bude typicky náklad odděleně uváděný na daňových dokladech u každého výrobce rozdílný.

Uvedené ustanovení § 3 odst. 1 písm. w) ZVUŽ tedy vymezuje limity sdílené formy výkonu těchto činností výrobcí nebo jejich koordinace ze strany třetí osoby nebo jedním ze zapojených výrobců. Pokud by byly zákonné limity individuálního systému překročeny, bude se jednat o naplnění skutkové podstaty přestupku neoprávněného provozování kolektivního systému dle § 125 odst. 2 písm. d) ZVUŽ. Naplnění podmínek a nepřekročení limitů individuálního systému bude předmětem posuzování v rámci řízení o návrhu na změnu zápisu v Seznamu výrobců.

Podání návrhu na změnu zápisu v Seznamu výrobců, řízení

Pokud jste již návrh na změnu zápisu v Seznamu výrobců řádně podali, považujte tuto výzvu za bezpředmětnou. Ostatní výrobci musí podat návrh na změnu zápisu **nejpozději do 1. června 2022**. Do zprovoznění nového informačního systému Seznamu výrobců se návrhy na změnu zápisu v Seznamu výrobců zasílají do datové schránky MŽP (9gsaax4), a to ve vzoru dle formuláře dle Přílohy č. 1 k vyhlášce č. 16/2002 Sb.

Nesplňuje-li návrh na změnu zápisu náležitosti dle ZVUŽ nebo údaje nebo doklady nejsou dostačující pro posouzení, zda je návrhovátelem zajištěno plnění povinností stanovených ZVUŽ, vyzve MŽP návrhovátele k doplnění či upřesnění návrhu. Nedoplní-li nebo neupřesní-li návrhovátele svůj návrh ve stanovené lhůtě či v případě přetrvávajících pochybností o souladu se ZVUŽ podá MŽP podnět ke kontrole České inspekci životního prostředí a provede zápis do Seznamu výrobců s uvedením informace indikující podání tohoto podnětu. Zápis do Seznamu výrobců provedený MŽP tak v takových případech nevytváří základ pro legitimní očekávání souladu s požadavky ZVUŽ.